

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w ZSP w Hutkach

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w przedszkolu/szkole obejmuje ogół działań podejmowanych w celu prawidłowego przygotowania dzieci/uczniów do wyboru zawodu i kierunku na kolejnym etapie kształcenia. System określa rolę, zadania i metody oraz formy pracy zawodoznawczej nauczycieli w ramach rocznego planu działania i jest włączony do statutu szkoły.¹

Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia jest jednym z najważniejszych celów wychowawczych szkoły .

Młodzież szkolna powinna być objęta profesjonalną pomocą doradczą, umożliwiającą kształtowanie kreatywnych postaw w ustawicznym kształceniu się, celem aktywnego wejścia na rynek pracy zgodnie z trendami Unii Europejskiej.

Aktualny rynek pracy stawia coraz wyższe wymagania młodzieży w zatrudnieniu. I dlatego realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w szkole jest tak istotna we właściwym przygotowaniu uczniów do racjonalnych decyzji edukacyjno-zawodowych. To właśnie tutaj, absolwent dokonuje najważniejszych wyborów w zakresie dalszego kształcenia ponadpodstawowego (czy będzie to liceum ogólnokształcące, czy technikum, a może szkoła zawodowa lub inna droga kształcenia).

W związku z powyższym, **prawidłową realizację Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego umożliwi zatrudnienie w szkole doradcy zawodowego.** Kieruje on całością działań z zakresu orientacji i doradztwa zawodowego w szkole. Organizuje i udziela pomocy uczniom w zakresie poznawania różnych zawodów; samopoznania własnych predyspozycji zawodowych - zainteresowań, uzdolnień, temperamentu; samooceny własnych działań i silnych cech osobowości; poznania przeciwwskazań zdrowotnych do wyboru zawodu i szkoły itp. - oraz ścieżek kształcenia ponadgimnazjalnego i rynku pracy. Wówczas, zarówno uczeń jak i rodzic mogą zawsze skorzystać z profesjonalnej pomocy doradczej na terenie macierzystej placówki.

Duże możliwości w realizacji orientacji zawodowej w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego odnajdujemy w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół gimnazjalnych, które zobowiązują szkołę do realizacji treści programowych z zakresu orientacji i doradztwa zawodowego, szczególnie w takich przedmiotach, jak.: wiedza o społeczeństwie (WOS), technika i informatyka ².

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki intelektualne, emocjonalne i zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia rodziny oraz wpływ środowiska,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka,
- prowadzona jest indywidualna i grupowa praca z uczniami, rodzicami i nauczycielami (radą pedagogiczną),

- działania zawodoznawcze są planowane i systematycznie realizowane wg harmonogramu pracy szkoły,
- uczniowie wraz z nauczycielami informatyki są włączani do tworzenia bazy informacyjnej w szkole.

Program WSDZ obejmuje następujące obszary działania - pracę z:

- nauczycielami,
- uczniami (klasą),
- rodzicami.

WSDZ w ramach pracy z nauczycielami (radą pedagogiczną) obejmuje:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki,
- określenie priorytetów w zakresie tworzenia szkolnej bazy środków informacyjno-dydaktycznych z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego),
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli przyszłego pracownika,
- prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznawania zawodów, osobowości i kierunków kształcenia oraz rynku pracy,
- integrację społeczną młodzieży wiejskiej z miejską oraz kształtowanie właściwych stosunków interpersonalnych w środowisku szkolnym,
- zapoznanie się z zawodami przyszłości na rynku krajowym i unijnym,
- usytuowanie blisko ucznia profesjonalnej pomocy doradczej zgodnie ze standardami Unii Europejskiej,
- włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji zawodowej m.in.: poradni psychologiczno-pedagogicznych (PPP), urzędów pracy (UP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP), Centrum Informacji Zawodowej

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie różnych zawodów,
- poznawanie osobowości,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybieranych zawodów,
- konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,
- poznawanie struktury i warunków przyjęć do szkół ponadgimnazjalnych (oraz logowanie internetowe),
- pomoc w planowaniu Kariery Edukacyjno-Zawodowej ,
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy,
- przygotowywanie się do procesów reorientacji, mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp.,

- indywidualną pracę z osobami niezdecydowanymi, posiadającymi przeciwwskazania zdrowotne w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych oraz mającymi problemy osobiste,
- grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły (np. warsztaty, treningi),
- pomoc w wyborze odpowiedniej praktyki zawodowej w zakładach pracy,
- wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaoświatowym,
- kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru i poszukiwania pracy.

WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci (np. warsztaty, mediacje, prelekcje),
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań zawodoznawczych szkoły,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadgimnazjalnego (oraz wyższego w miarę potrzeb),
- indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.,
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w regionie,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym (krajowym i unijnym) rynku pracy.

Cele programu WSDZ:

1. Aktywizowanie i podnoszenie kompetencji nauczycieli do prowadzenia orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
2. Rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości psychofizycznych.
3. Poznawanie przez młodzież własnej osobowości w określaniu przydatności zawodowej.
4. Przygotowanie uczniów do konstruowania realistycznych planów Kariery Edukacyjno-Zawodowej
5. Kształtowanie świadomych decyzji w wyborze zawodu i szkoły.
6. Aktywizowanie uczniów do poznawania różnych grup zawodowych.
7. Inspirowanie młodzieży do poznawania kierunków kształcenia i wymagań edukacyjnych w szkołach na kolejnym etapie kształcenia.
8. Rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, przełamywanie barier środowiskowych (miasto - wieś) oraz kształtowanie właściwych relacji społecznych.
9. Poznawanie rynku pracy oraz zjawisk reorientacji, mobilności zawodowej i bezrobocia.
10. Poznawanie zawodów przyszłości w kraju i w Unii Europejskiej.

11. Zapoznanie rodziców z problematyką rozwoju zawodowego dziecka.
12. Aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru zawodu i właściwej szkoły.
13. Włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
14. Prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego na terenie szkoły.
15. Prowadzenie diagnozy środowiska szkół ponadpodstawowych (ranking) i dostosowanie ofert edukacyjnych do potrzeb uczniów oraz do zmian na rynku pracy.

Zadania wynikające z celów programu

1. Harmonogram pracy w przedszkolu, szkole podstawowej

Przedszkole/ kl. I-III sp ŚWIAT ZAWODÓW	KI.IV-VI POZNANIE SIEBIE	KI.VII-VIII KARIERA EDUKACYJNO – ZAWODOWA
<ul style="list-style-type: none"> • Zawód co to takiego? (planowanie kariery, czyli jak wybrać zawód?) • Zawody w najbliższej okolicy • Zawód przeszłości czy przyszłości? • Wymagania i przeciw-wskazania do danej pracy zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Moje zainteresowania, zdolności, umiejętności • Moje mocne i słabe strony • Porozumiewamy się mową werbalną i niewerbalną • Bilans posiadanej wiedzy • Predyspozycje i skłonności edukacyjno-zawodowe Przeprowadzanie zajęć warsztatowych • Radzenie sobie ze stresem • Komunikacja werbalna i niewerbalna (warunki skutecznej komunikacji) • Autoprezentacja -Przeprowadzenie zajęć warsztatowych • Udzielanie indywidualnych porad przez pedagoga i wychowawców w orientacji zawodowej uczniów • Wyjścia na Targi Zawodowe- • Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa 	<ul style="list-style-type: none"> • Planowanie przyszłości edukacyjno-zawodowej • Źródła wiedzy o szkołach ponadpodstawowych • Spotkanie z doradcami zawodowymi Mobilnego Centrum Zawodowego • Zapoznanie się z wymaganiami i procedurami rekrutacyjnymi • Spotkanie z przedstawicielami różnych zawodów • Przygotowanie spotkania klas z absolwentami lub lokalnymi biznesmenami, którzy osiągnęli sukces • Udział w warsztatach prowadzonych przez szkoły ponadgimnazjalne • Testy zawodoznawcze • Kompetencje na rynku pracy • Wyjścia na Targi Zawodowe • Wyjścia grupowe na zorganizowane Dni Otwarte w szkołach ponadgimnazjalnych • Udzielanie indywidualnych porad uczniom i wspieranie wychowawców w orientacji zawodowej uczniów

2.Czynniki prawidłowego wyboru zawodu.

- MODUŁ I – przedszkole/klasa I-III sp - „Uczeń poznaje różne zawody”.
- MODUŁ II – IV-VI kl.sp - „Uczeń poznaje siebie”.
- MODUŁ III – VII-VIII kl. sp- „Kim będę? - Uczeń poznaje ścieżki kształcenia ponadpodstawowego i rynek pracy”.

3.Przewidywane efekty podejmowanych działań.

Realizacja założonego programu doradztwa zawodowego uświadomi uczniom potrzebę rozpoznawania własnych zainteresowań i predyspozycji do wykonywania określonych zawodów. Umożliwi uczniom prawidłowy wybór kierunku dalszego kształcenia i drogi zawodowej.

W związku z powyższym, absolwent szkoły:

- dokona właściwej samooceny własnych możliwości psychofizycznych celem podjęcia prawidłowej decyzji zawodowej,
- potrafi opisać różne zawody, ścieżki kształcenia i rynek pracy,
- z pomocą rodziców i nauczycieli rozwiązuje problemy edukacyjno- zawodowe.

Efektem końcowym realizacji szkolnego programu doradztwa zawodowego jest przygotowanie ucznia do podejmowania trafnych decyzji w wyborze dalszego kształcenia o raz przygotowanie absolwenta do ukształtowania orientacji zawodowej, umożliwiającej mu aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy

Lp.	Zadania	Realizator	Termin	Uwagi
1.	Zorganizowanie szkoleniowej rady pedagogicznej na temat „WSDZ w gimnazjum” (ustalenie metod i form pracy zawodowca w szkole)	doradca zawodowy (pedagog szkolny)	wrzesień – październik	kontakt z PPP
2.	Powołanie szkolnej sekcji zawodowca przy samorządzie uczniowskim szkoły	ju.	ju.	ustalenie form współpracy z klasami
3.	Zorganizowanie zespołów zawodowczych w klasach	wychowawcy klas, sekcja zawodowca	ju.	współpraca z sekcją zawodowczą szkoły 1 raz w miesiącu
4.	Utworzenie i aktualizacja „SzOK-u”	doradca zawodowy (pedagog szkolny), sekcja zawodowca	cały rok szkolny	kontakt z PPP, UP itp.
5.	Aktualizacja szkolnej „Tablicy Zawodowca”	ju.	ju.	cel: informacja edukacyjno-zawodowa
6.	Psychoedukacja rodziców (spotkania, warsztaty, prelekcje, konsultacje, porady, mediacje itp.)	doradca zawodowy (pedagog szkolny), wychowawcy klas I–III	cały rok szkolny (w zależności od potrzeb)	kontakt z PPP (i innymi placówkami w zależności od potrzeb)
7.	Przeprowadzanie pogadań zawodowczych w klasach I–III (np.: „Moja droga do zawodu”)	doradca zawodowy, (pedagog szkolny)	październik – grudzień	kontakt z PPP
8.	Przeprowadzanie lekcji wychowawczych (zawodowczych) w klasach I–III	wychowawcy klas I–III	październik – grudzień, styczeń – marzec	propozycje tematyczne dla wychowawców w modułach klas I–III
9.	Przeprowadzanie lekcji z WOS-u, techniki, informatyki w klasach I–III	nauczyciele WOS-u, techniki, informatyki	wrzesień – grudzień, styczeń – maj	propozycje tematyczne w modułach klas I–III
10.	Zorganizowanie szkolnego konkursu pt. „Kim będę?” w klasach I–III	nauczyciel plastyki, sekcja zawodowca	styczeń – marzec	wystawa wyróżnionych prac na forum szkoły
11.	Realizacja wybranych form pracy zawodowca z uczniami klas I–III (np.: zajęć aktywizujących wybór	doradca zawodowy, pedagog szkolny, wychowawcy,	styczeń – maj	kontakt z PPP (zakładami pracy)

	zawodu, warsztatów itp.)	nauczyciele		
12.	Przygotowanie ewidencji uczniów z klas III z problemami zdrowotnymi (konsultacje z doradcą zawodowym)	pielęgniarka szkolna	grudzień	kontakt z PPP i PMP
13.	Zorganizowanie Punktu Informacji Zawodowej dla rodziców i młodzieży	doradca zawodowy, (pedagog szkolny)	październik – grudzień, styczeń – czerwiec (1 raz w miesiącu)	kontakt z PPP i PMP
14.	Omówienie dokumentacji i kryteriów (logowanie internetowe) przyjęć uczniów klas trzecich do szkół ponadgimnazjalnych	wychowawcy klas I–III, doradca zawodowy	marzec – maj	kontakt ze szkołami ponadgimnazjalnymi
15.	Zorganizowanie wycieczek do szkół ponadgimnazjalnych w ramach „Otwartych Dni Szkół Ponadgimnazjalnych”	wychowawcy klas I–III, nauczyciele (sekcja zawodoznawcza)	w zależności od możliwości szkół i potrzeb uczniów	kontakt z dyrekcją szkół ponadgimnazjalnych
16.	Zorganizowanie szkolnej „Giełdy zawodów” (prezentacja dorobku zespołów z zawodoznawczych klas)	organizatorzy giełdy (doradca zawodowy, pedagog szkolny, wychowawcy, rodzice i inni)	marzec – kwiecień	współpraca z zakładami pracy oraz z różnymi instytucjami (w zależności od potrzeb)
17.	Udział uczniów klas trzecich w „Targach Edukacyjnych Szkół Ponadgimnazjalnych i Pracy” (z wychowawcami klas)	doradca zawodowy, (pedagog szkolny), sekcja zawodoznawcza	wg ustalonego terminarza targów	kontakt z organizatorami targów
18.	Sprawozdanie z planowanych i zrealizowanych zadań z zakresu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego	wychowawcy klas, doradca zawodowy (pedagog szkolny)	czerwiec	omówienie podczas rady pedagogicznej szkoły
19.	Badanie „Losów absolwentów” (wybory szkół ponadgimnazjalnych)	doradca zawodowy (pedagog szkolny)	wrzesień (planowany przyszły rok szkolny)	kontakt ze szkołami ponadgimnazjalnymi